

Handläggare	Godkänd av
Hans Åhlén	Ivar Rönnbäck
Ersätter Räddningsverkets kursplan 525-4511-2005	Gäller från och med 2010-01-01

Ledning av räddningstjänst är en av fyra delkurser i påbyggnadsutbildningen i räddningstjänst för brandingenjörer (RUB)

Ledning av räddningstjänst, 20 studiepoäng

Syfte

Utbildningen riktar sig till brandingenjörer och syftar till att ge deltagarna kunskapsmässiga förutsättningar att planera, leda, utvärdera och återföra kunskap vid räddningstjänst enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO). Kursdeltagarna ska även kunna leda och verka i stab samt dimensionera bemanning och resurser för räddningstjänst. Utbildningen syftar vidare till att ge deltagarna kunskapsmässiga förutsättningar att samarbeta med andra myndigheter och organisationer, både inom ramen för räddningstjänst enligt LSO, och inom ramen för övrig krishantering i samhället. Efter utbildningen ska kursdeltagarna på ett kvalificerat sätt kunna kombinera sina ingenjörsmässiga kunskaper med ledning av räddningstjänst.

Mål

Efter genomgången utbildning ska den studerande:

- känna till grunderna för att dimensionera bemanning och resurser för räddningstjänst utifrån olika påverkansfaktorer
- kunna planera och leda komplexa räddningsinsatser
- kunna utvärdera komplexa räddningsinsatser och känna till hur resultatet kan återföras till verksamheten
- kunna hantera räddningstjänstproblematik på ingenjörsmässiga grunder
- kunna välja metoder för räddningsinsats, värdera handlingsalternativ, förstå konsekvenser, följa upp effekter av åtgärder som vidtagits, samt reflektera över fattade beslut
- kunna samordna räddningsinsats och samverka med andra myndigheter och organisationer för att få bästa möjliga effekt av vidtagna åtgärder
- kunna använda beslutsstöd vid räddningsinsats
- kunna leda och verka i stab vid räddningsinsatser

- kunna tillämpa aktuell lagstiftning som berör räddningsinsatser
- känna till grunderna för att genomföra en olycksundersökning
- kunna förklara mänskliga behov och beteenden vid kriser och olyckor, samt känna till vilka åtgärder som bör vidtagas så att reaktionerna bearbetas för drabbade och insatspersonal
- kunna säkerställa informationsfunktioner men också själv kunna verka som informatör (för att tillgodose drabbades, allmänhetens och medias behov)

Innehåll

- *Dimensionera bemanning och resurser för räddningstjänst:* ger grunder för att utifrån faktorer som geografi, tid på dygnet, befolkningens rörelse över dygnet och året, befolkningens status, nytta och kostnader, kommunens riskanalys, kommunens handlingsprogram för räddningstjänsten (3 kap § 8 LSO) etc. dimensionera bemanning och resurser för räddningstjänst.
- *Planera komplexa räddningsinsatser:* ger grunder för att kunna förbereda för kommande insatser. Detta innebär att planera utifrån statistik, aktuella händelser, insatsutvärderingar m.m.. Resultatet kan bli övningar utifrån objekt eller metoder, utbildning, rutiner för t.ex. taktik, standardrutiner, fordonståg, larmplaner, stabsinstruktioner och insatsplaner.
- *Leda komplexa räddningsinsatser:* ger såväl grundläggande som fördjupad kunskap kring ledning av räddningsinsatser. Centrala kunskaper är förmågan att bedöma ledningsbehov samt kunna anpassa ledningsförmågan och organisera arbetet i samband med räddningsinsatser utifrån detta. Centrala begrepp är ledningssystem, ledningskapacitet och beslutsfattande. Samtliga roller som är berörda av räddningsinsatser behandlas. Även relevant lagstiftning samt tekniskt ledningsstöd behandlas.
- *Utvärdera insatsen och återföra kunskap vid komplexa räddningsinsatser:* behandlar metoder för att utvärdera och dra slutsatser utifrån tidigare insatser samt hur dessa kunskaper kan spridas inom och utom den egna organisationen.
- *Hantera räddningstjänstproblematik på ingenjörsmässiga grunder:* ger grundläggande och fördjupade kunskaper kring förståelsen för olyckor och de åtgärder som kan initieras, koordineras och genomföras i samband med olyckor, på ingenjörsmässiga grunder. Centrala begrepp är taktik, åtgärd, optimering, kontext, dynamik, samt kontroll.
- *Välja metoder för räddningsinsats:* fokus ligger på räddningsinsats vid brand, kemikalieutsläpp och räddning och metoder vid dessa insatser

exempelvis brandsläckning, ventilering, brandvattenförsörjning, tätningsmetoder, nedtvättning av gasmoln, överpumpning, losstagning, fordonsplacering, avspärrning m.m.. Vidare behandlas skyddsnivåer och skyddsutrustning. Dessutom berörs räddningsinsatser vid naturolyckor som ras, skred och översvämning. Konsekvenserna av olika metodval och handlingsalternativ behandlas.

- *Samordna räddningsinsats, samverka:* behandlar samverkan med polis, sjukvård och andra berörda organisationer i samband med räddningsinsatser. Ger grundläggande kunskaper om sådana organisationer, deras respektive roller, förutsättningar, kulturer, metoder, lagrum m.m.” Sambandssystem och utrustning behandlas.
- *Använda beslutsstöd:* ger en kunskap om hur beslutsstöd kan användas vid en räddningsinsats för att optimera effekten av åtgärder kopplat till olika typer av objekt och situationer. Beslutsstöden kan bestå av experter, insatsplaner, informationsbanker, resursförteckningar, litteratur, standardrutiner, larmcentraler, tolkningsunderlag för fysikaliska och kemiska data m.m.
- *Leda och verka i stab vid räddningsinsatser:* grundkunskaper är att kunna leda och verka i och med stab. Behandlar stabens uppgifter, organisation och roller i staben. Speciellt behandlas rollen som stabschef. Centrala begrepp är stabsmetodik, stabsarbetsplan, stabsorientering, tillhörighet och stabsavlösning. Vidare behandlas stabens fysiska miljö, uppbyggnad, dess förhållande till omvärlden, experter samt tekniska hjälpmedel. Teorier kring kommunikation och beslutsfattande tillämpas.
- *Tillämpa aktuell lagstiftning:* behandlar den lagstiftning som berör genomförande av räddningsinsatser, bland annat LSO, arbetsmiljölagstiftningen, kommunallagen och sekretesslagen. Även närliggande organisationers lagstiftning berörs, t.ex. polislagen och hälso- och sjukvårdslagen.
- *Genomföra en olycksundersökning:* ger grundkunskap om planering av olycksundersökning (t.ex. i det kommunala handlingsprogrammet), processen vid genomförandet samt organisationen i arbetet. Metoder behandlas, bl.a. avvikelsetredning, händelseutredning och step. Lagstöd som behandlas är LSO, lagen om olycksundersökning samt sekretesslagen och offentlighetsprincipen. Vidare behandlas olika nivåer på olycksundersökningar (insatsrapport, enmansutredning, fördjupad utredning, nationell och statlig utredning) samt skälighet i dessa nivåer. Även brandutredning ingår.
- *Psykosocialt stöd:* ger grundläggande kunskap om normala reaktioner vid en traumatisk händelse. Central kunskap är att förstå vikten av emotionellt bemötande av den drabbade personalen och allmänheten. Vidare ges en

orientering om POSOM och om olika samtalsformer såsom kamratstöd, avlastande samtal och debriefing.

- *Information:* centralt är att utveckla sin förmåga att, utifrån korrekta beslutsunderlag, fatta relevanta beslut i informationsfrågor och att utveckla sin förmåga att vid räddningstjänst förmedla adekvat information till berörda parter internt i organisationen och externt. Dessutom får den studerande inblick i svenska mediaförhållanden och träning i att möta massmedia på skådeplats, vid presskonferenser och i andra sammanhang.

Pedagogik och metodik

Kursen kan ses som ett led i ett flexibelt, livslångt lärande som ska svara mot en snabbt föränderlig omvärld. Kursen innebär stor flexibilitet beträffande tid, plats och pedagogisk metod.

Kursen ger en professionell kompetens, där utveckling av teoretisk och praktisk kunskap integreras med medvetenhet om attityder och värderingar.

I kursen betonas ett processororienterat lärande där ett aktivt och undersökande arbetssätt främjas. Ett processororienterat lärande innebär, att den studerande utvecklar både sina kunskaper och sin förmåga att lära. Arbetssättet innebär att samarbets- och problemlösningsförmåga stärks, liksom förmågan att ta ansvar för det egna lärandet, göra självständiga och kritiska bedömningar och möta förändringar i arbetslivet. Särskild vikt läggs vid att pedagogik och metod ska stärka den studerandes förmåga att ta ansvar för och leda verksamheter.

Kursen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Resultat från forskning och utveckling tillvaratas fortlöpande i kursen. Särskild vikt läggs vid att knyta samman de kunskaper den studerande har med sig från brandingenjörsprogrammet och de kunskaper som RUB ger.

Examination och betygssättning

Examination kan genomföras på hela kursen eller på delar av kursen och kan ske skriftligt, muntligt eller genom praktisk tillämpning. Examinationsförfarandet ska överensstämma med de krav som ställs i yrkesutövningen. Kursansvarig lärare informerar vid kursstart om vilka examinationsformer som gäller för kursen. För studerande som inte blivit godkänd vid ordinarie examinationstillfälle ska förnyad prövning anordnas i nära anslutning till ordinarie examinationstillfälle. Förnyad prövning ges vid två tillfällen, därefter vid nästa ordinarie kurstillfälle.

Som betygsgrader ges betyget Godkänd eller Icke Godkänd. För att erhålla betyget godkänd krävs att den studerande har uppnått målen i kursplanen.